

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2728

Vragen van de leden **Omtzigt** en **van Bochove** (beiden CDA) aan de staatssecretaris van Financiën over *het bericht «Erven huis zorgt voor problemen»* (ingezonden 2 mei 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Weekers** (Financiën) (ontvangen 7 juni 2012), mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van «Erven huis zorgt voor problemen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel mensen hebben sinds 1 januari 2012 uitstel gevraagd voor betaling van de erfbelasting in verband met een onverkocht huis? En in hoeveel gevallen is dat uitstel verleend?

Antwoord 2

In de periode 1 januari 2012 tot 1 mei 2012 zijn 528 verzoeken om uitstel binnengekomen. Daarvan zijn er nog 87 in behandeling. In 441 gevallen is uitstel van betaling verleend, waaronder 48 uitstellen die door hypothecaire zekerheid op de verworven onroerende zaak zijn afgedekt vanwege het feit dat het openstaande bedrag € 50 000 te boven gaat.

Vraag 3

Hoeveel mensen hebben zich sinds 1 januari 2012 tot de Belastingdienst gewend met problemen met het betalen van de erfbelasting, omdat zij ook twee jaar na overlijden niet in staat geweest zijn om de woning te verkopen en moeite hebben om de erfbelasting te voldoen, omdat er in de erfenis verder relatief weinig liquide middelen aanwezig zijn?

Antwoord 3

Uit informatie van de Belastingdienst blijkt dat sinds 1 januari 2012 zich ongeveer 200 mensen hebben gewend tot de Belastingdienst met problemen om de erfbelasting te betalen, omdat zij ook twee jaar na het overlijden niet in staat zijn geweest de woning te verkopen.

¹ Nos.nl, 28 april 2012.

Vraag 4

In hoeveel gevallen is uitstel van betaling van erfbelasting geweigerd sinds 1 januari 2012 en om welke redenen is dat geweigerd?

Antwoord 4

In het algemeen lukt het om met belastingschuldigen tot een vergelijk te komen tot verlenging van het uitstel. In enkele gevallen wordt een verlenging van het uitstel geweigerd, omdat belastingschuldigen medewerking weigeren, aan bijvoorbeeld het stellen van de vereiste zekerheid.

Vraag 5

Klopt het dat gezien de moeilijke situatie op de huizenmarkt mensen tijdelijk hun hypotheeklasten voor een onverkocht huis drie jaar mogen aftrekken, maar dat mensen die een huis erven maximaal twee jaar na overlijden de erfbelasting moeten voldoen?

Antwoord 5

Het klopt dat op grond van art. 3 111, tweede lid, Wet inkomstenbelasting 2001 het mogelijk is hypotheeklasten voor een onverkocht huis gedurende een periode van drie jaren af te trekken, gelet op de moeilijke situatie op de huizenmarkt. Niet juist is de stelling dat mensen die een huis erven maximaal twee jaren na het overlijden de erfbelasting moeten voldoen. De Leidraad Invordering 2008 geeft de ontvanger namelijk de mogelijkheid, als er sprake is van bijzondere omstandigheden, om een langere termijn van uitstel te hanteren dan het reguliere uitstelbeleid voorschrijft. Uit de praktijk blijkt dat de ontvangers in bijna alle gevallen voor de betaling van een aanslag erfbelasting, als sprake is van een erfenis die bestaat uit een niet verkochte woning, het reguliere uitstel van 1 jaar verlengen, gelet op de situatie op de woningmarkt.

Vraag 6

Bent u bereid om mogelijk te maken dat mensen die een erfenis verkrijgen die grotendeels bestaat uit een niet verkochte woning – al dan niet belast met een hypotheek – maximaal twee jaar uitstel (bovenop het standaard jaar) krijgen voor betaling van het erfrecht?

Antwoord 6

Het is thans reeds beleid dat van het standaardjaar voor het verlenen van uitstel kan worden afgeweken in bijzondere gevallen (zie het antwoord op vraag 5). Daarbij gelden in dat kader als voorwaarden dat zekerheid moet worden gesteld en dat het huis te koop moet staan. Mij zijn geen gevallen bekend waarin een verleend uitstel niet wordt verlengd als aan voormelde twee voorwaarden is voldaan. Het is derhalve niet nodig om nadere maatregelen te treffen en het mogelijk te maken, zoals vraagstellers voorstellen, om maximaal twee jaar uitstel (bovenop het standaard jaar) voor te schrijven.

Vraag 7

Bent u bereid de regeling voor uitstel van betaling voor het erven van de blote eigendom van de woning (artikel 25, lid 20, Invorderingswet 1990) tijdelijk uit te breiden tot nalatenschappen die voor een groot deel bestaan uit een nog niet verkochte woning, al dan niet met hypotheek bezwaard, als de belastingplichtige over onvoldoende andere middelen beschikt om de erfbelasting te kunnen betalen?

Antwoord 7

De bijzondere uitstelfaciliteit van artikel 25, twintigste lid, van de Invorderingswet 1990 dient een ander doel. Die faciliteit regelt dat de erfgenamen niet gedwongen worden om hun eigen middelen aan te wenden voor de betaling van erfbelasting, terwijl zij feitelijk niets ontvangen uit de nalatenschap. Deze bepaling, die in de praktijk zal spelen ingeval kinderen van hun eerst-stervende ouder erven, is er mede op gericht om de bewoning van de eigen woning door de langstlevende ouder te waarborgen. De situatie waarop de vraagstellers doelen ziet op geheel andere situaties, namelijk op situaties waarin de erven de woning juist willen verkopen. Het ligt daarom niet voor de hand de eerdergenoemde uitstelfaciliteit hiervoor aan te passen.

Vraag 8

Hoe gaat u om met mensen die voor 2012 een huis geërfd hebben en hun huis tegen een lagere prijs verkocht hebben dan de WOZ-beschikking, waarop de erfbelasting gebaseerd is, aangaf?

Antwoord 8

Voor de heffing van erfbelasting wordt aangesloten bij de waarde van het huis op het tijdstip van overlijden. Volgens de Successiewet 1956 geldt voor mensen die vóór 2012 een huis hebben geërfd als waarde de WOZ-waarde die geldt voor het kalenderjaar waarin het overlijden heeft plaatsgevonden. Ontwikkelingen na het overlijden, zoals bijvoorbeeld een daling van de huizenprijzen, hebben geen gevolgen voor de vastgestelde erfbelasting. Inmiddels is de wet ten aanzien van de te hanteren WOZ-waarde versoepeld. Voor overlijdens op of na 1 januari 2012 geldt een keuzeregeling. Indien de verkrijger van een woning daarvoor kiest, kan de WOZ-waarde gehanteerd worden die geldt voor het kalenderjaar volgend op het jaar waarin het overlijden heeft plaatsgevonden. Op die manier kan men kiezen voor een WOZ-waarde waarvan de peildatum dichterbij ligt bij de datum van overlijden. De versoepeling geldt evenwel niet voor overlijdens in 2010 en 2011. In dit verband verwijs ik naar hetgeen ik hierover bij de behandeling van het Belastingplan 2012 in de Eerste Kamer heb gezegd (EK 2011–2012, 33 003, Nr. D, blz. 25).

Vraag 9

Hoe kijkt u aan tegen het voorstel om beneficiair aanvaarden de standaard te maken, zoals nu in veel andere Europese landen het geval is?

Antwoord 9

Dit zou de afwikkeling van een nalatenschap voor erfgenamen aanzienlijk complexer maken. Door beneficiaire aanvaarding, oftewel aanvaarding van de nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving, worden erfgenamen niet langer van rechtswege eigenaar van alle goederen van de nalatenschap. Zij kunnen hierdoor niet meer onderling de nalatenschap verdelen, maar maken pas aanspraak op de goederen van de nalatenschap die zijn overgebleven nadat alle schulden van de nalatenschap zijn voldaan. Erfgenamen moeten in geval van beneficiaire aanvaarding namelijk de nalatenschap op formele wijze, volgens de regels van vereffening, met betrokkenheid van de rechter afwikkelen. Dit leidt tot extra administratieve lasten en kosten voor erfgenamen. Deze wijze van afwikkeling verdraagt zich bovendien niet met de wettelijke verdeling van artikel 4:13 van het Burgerlijk Wetboek, waardoor de langstlevende van rechtswege alle goederen van de nalatenschap verkrijgt. Indien beneficiaire aanvaarding de standaard wordt, zal de langstlevende echtgenoot indien hij of zij niet tot vereffening van de nalatenschap wil overgaan, altijd een verklaring van zuivere aanvaarding moeten afleggen. Het vergeten van deze verklaring zal in dat geval tot grote problemen leiden voor de langstlevende, zoals het noodgedwongen moeten verkopen van de eigen woning.

Vraag 10

Ziet u mogelijkheden om mensen beter te wijzen op de mogelijkheid om beneficiair de erfenis te aanvaarden?

Antwoord 10

Zowel door de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl) als door notarissen worden brochures uitgegeven en wordt informatie verstrekt over wat erfgenamen kunnen doen als zij een erfenis krijgen. Erfgenamen worden in het bijzonder geïnformeerd over de gevolgen van het aanvaarden van een nalatenschap en over de mogelijkheid tot beneficiaire aanvaarding of verwerping van een nalatenschap. Indien een erfgenaam wil weten of in zijn geval het verstandig is om de nalatenschap beneficiair te aanvaarden of zelfs te verwerpen, zal hij zich tot een notaris moeten wenden voor advies.